

Základná umelecká škola Štefánikova 20, 071 01 Michalovce

**Školský vzdelávací program pre prvú časť prvého stupňa základného štúdia
Primárneho umeleckého vzdelávania – ISCED 1 B
Predmet : Hra na gitare**

Názov predmetu	Hra na gitare
Ročník	Prvý
Časový rozsah výučby	1,5 hodiny týždenne
Učebný plán	č. 4
Stupeň vzdelania	ISCED 1B
Názov ŠVP	Štátny vzdelávací program ZUŠ v SR
Názov ŠkVP	Školský vzdelávací program ZUŠ, Štefánikova 20, Michalovce – Iskrenie talentov
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský
Spracoval	Attila Balogh
Koordinátor ŠkVP	Jozef Kolesár
Schválené dňa	27.júna 2013

Charakteristika predmetu

Gitara je hudobný nástroj so všestranným využitím, uplatňujúcim sa vo všetkých hudobných žánroch. Táto skutočnosť vychádza z historických hráčskych nástrojárskych tradícií a bohatej literatúry, obsahujúcej všetky štýlové obdobia. Gitarová pedagogika prekonala v poslednom období obrovské kvalitatívne zmeny. Bolo vypracovaných množstvo gitarových škôl, metodických a koncepcných materiálov a rôznych publikácií, ktoré zásadným spôsobom menia prístup k vytváraniu technických a výrazových prostriedkov potrebných k hre na gitare oproti tradičným metódam. Ciele, prostriedky na ich dosiahnutie a hudobný materiál uvedený v učebných osnovách zabezpečujú, v prípade ich správneho použitia, získanie zručností a vedomostí pre ďalšie štúdium na konzervatóriu, ale aj uplatnenie sa žiakov v rôznych záujmových útvaroch. Obsah učebných osnov hry na gitare je koncipovaný tak, aby si žiak prostredníctvom získaných zručností a vedomostí vytváral trvalý vzťah k hudbe a k nástroju, aby si postupne osvojil potrebu samostatného štúdia a tvorbu vlastného repertoáru. Na štúdium hry na gitare sa prijímajú deti od deviatich rokov. Toto je optimálny vek prijatia dieťaťa na štúdium hry na gitare. Nevylučuje sa však prijať aj deti mladšie, pokiaľ majú požadované hudobné nadanie, fyzické a psychomotorické predpoklady pre hru na nástroji. V prípade prijatia mladšieho žiaka je potrebné zabezpečiť primeraný nástroj. Prijatie starších žiakov je tiež možné. Práca učiteľa so žiakmi v predmete hra na gitare je charakteristická individuálnym prístupom a používaním adekvátnych metodických postupov a foriem práce nielen v súvislosti s vekom dieťaťa, ale aj z hľadiska jeho celkového nadania a úrovne talentu. Odporúčané gitarové školy, technická a prednesová literatúra a metodické materiály slúžia k základnej orientácii učiteľa, ktorý ich môže podľa svojich skúseností a individuálnych potrieb vhodne kombinovať a nahrádzať inými materiálmi.

Ciele vyučovacieho predmetu

Všeobecné ciele

Cieľom prvého ročníka je rozvíjať záujem žiaka o gitarovú hru a postupne ho viesť k systematickým pracovným návykom. U žiakov, ktorí už navštevovali PŠ upevňovať a rozvíjať technické a výrazové prostriedky hry na nástroji. U žiakov, ktorí boli zaradení priamo do prvého ročníka, budovať prostriedky na dosiahnutie stanovených cieľov s väčšou intenzitou. Postupne spájať notový zápis s orientáciou na hmatníku intonačne a rytmicky so správnym prstokladom pravej i ľavej ruky. Od začiatku rozvíjať hru spamäti. Postupne prechádzať od statických foriem hry k dynamickým formám.

Špecifické ciele

Kognitívne :

- Plynule čítať notový zápis so zadelovaním rytmických hodnôt.
- Uvedomele hrať spamäti.

Afektívne :

- Emocionálne prežiť skladby.
- Rozlišovať charakter skladby.
- Porovnať rôzne spôsoby vlastnej aj počúvanej interpretácie skladby.

Psychomotorické :

- Stvárniť na nástroji hudobnú predstavu.
- Aplikovať dynamické znamienka v hre na nástroji.
- Rozvíjať sluchovú vnímavosť.

Výchovné a vzdelávacie stratégie

Základné kľúčové kompetencie a spôsobilosti žiaka v prvom ročníku rozvíjame nasledovne:

1. Sociálno-komunikačné spôsobilosti

Vo vyučovacom predmete hra na gitare využívame pre utváranie a rozvíjanie tejto kľúčovej kompetencie výchovné a vzdelávacie stratégie, ktoré smerujú k tomu, aby žiaci vedeli:

- kultúrne a súvisle sa vyjadrovať, používať základnú hudobnú a nástrojovú terminológiu primeranú veku a schopnostiam žiaka,
- aktívne počúvať, sústredene pracovať a náležite reagovať,
- uplatniť ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a ďalšími ľuďmi, s ktorými prichádzajú do kontaktu.

2. Spôsobilosti v oblasti matematického a prírodovedného myslenia

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- rozvíjať schopnosť objavovať, pýtať sa a hľadať odpovede, ktoré vedú k systematizácii poznatkov,
- každodenných situáciách mať schopnosť používať modely logického a priestorového myslenia a prezentácie:
 - interné a verejné žiacke koncerty,
 - interpretačná prehliadka v hre na gitare
- Rozvíjať schopnosť objavovať, pýtať sa a hľadať odpovede, ktoré vedú k tvorivosti.
- Uvedomele pracovať s rytmickým pôdorysom skladby.

3. Spôsobilosti v oblasti informačnej a komunikačnej technológie

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- počúvať digitálne zdroje.

4. Spôsobilosti učiť sa učiť sa

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- spoľahlivo a úspešne zaznamenávať a zapamätávať si informácie, spomenúť si na ne a využívať ich pri praktickej zručnosti v hre na bicie nástroje,
- vytrvalo, iniciatívne a samostatne sa učiť a získavať informácie,
- hodnotiť informácie a využívať ich aj v medzipredmetových vzťahoch.

5. Spôsobilosť riešiť problémy

„Schopnosti tvorivo riešiť problémy“ môžeme využiť vo viacerých predmetoch tým, že vytvoríme pre žiakov motivačné a aktivizujúce pracovné prostredie a podmienky na riešenie praktických a teoretických problémových úloh a situácií,

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- hľadať a využívať rôzne informácie,
- skúšať viaceré možnosti riešenia problému,
- overovať správnosť riešenia a osvedčené postupy aplikovať pri podobných alebo nových problémoch.

6. Osobné, sociálne a občianske spôsobilosti

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- vytvárať si pozitívny sebaobraz, ktorý podporuje sebadôveru a sebarozvoj,
- uvedomovať si svoje silné a slabé stránky ako svoje tvorivé a rozvojové možnosti,
- uvedomovať si svoje práva a povinnosti a aktívne ich realizovať,
- kontrolovať vlastné konanie a vedieť odhadnúť dôsledky svojich rozhodnutí a činov,
- mať zodpovednosť a schopnosť dodržiavať dohody.

7. Spôsobilosť vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- tvoriť a prijímať umenie,
- pomenovať druhy umenia, ich špecifické zákonitosti a vyjadrovacie prostriedky,
- vyjadriť svoj názor i vkus,
- ovládať základné pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu).

Stratégia vyučovania

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledovné metódy a formy práce:

Názov tematického celku	Stratégia vyučovania	
	Metódy	Formy práce
1. Hra na nástroji	<ul style="list-style-type: none">• slovná metóda• názorná metóda• praktická metóda• reproduktívna metóda	<ul style="list-style-type: none">• individuálna práca na vyučovacej hodine• domáca príprava na vyučovaciu hodinu

2. Hudobno-teoretické poznatky	<ul style="list-style-type: none"> • analyticko – syntetická metóda • deduktívna metóda • informačno-receptívna metóda • problémový výklad 	<ul style="list-style-type: none"> • individuálna práca na vyučovacej hodine • domáca príprava na vyučovaciu hodinu
3. Hudobno-výrazové prostriedky	<ul style="list-style-type: none"> • reproduktívna metóda • heuristická metóda 	<ul style="list-style-type: none"> • počúvanie hudobných nahrávok a interpretácie učiteľom

Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

Názov tematického celku	Odborná literatúra	Didaktická technika	Materiálne výučbové prostriedky	Ďalšie zdroje
1. Základy hry na nástroj	podľa výberu	- videotechnika, CD, DVD, - zvukové pomôcky:	Gitara a zrkadlo	- internet
2. Hudobno-teoretické poznatky	podľa výberu	Prehrávač, vzorový prednes učiteľa	Interaktívna tabuľa a tabuľa	- knižnica
3. Hudobno-výrazové prostriedky	podľa výberu	- videotechnika, CD, DVD - zvukové pomôcky		-Internet

Obsah vzdelávania

TEMATICKÝ CELOK	KOMPETENCIE OBSAHOVÝ ŠTANDARD	VÝKONOVÉ ŠTANDARDY	KRITÉRIA HODNOTENIA	METÓDY A PROSTRIEDKY HODNOTENIA
1. Hra na nástroji	<p>Učiť žiaka ovládať:</p> <ul style="list-style-type: none"> • správna fyziologická poloha tela hráča pri hre na gitare, • umiestniť nástroj pri hre, • základný úder prstami i, m, a a palca pravej ruky na strunách g, h, e a E, A, D, • hra základného úderu striedavo prstami i-m, m-i, m-a, a-m, i-a, a-i na susedných strunách • prenášať prsty a palec pravej ruky priečne cez struny, aktívne a vedome zapájať rôzne svalové skupiny pravého ramena do hry, • aktívne zapojiť prsty ľavej ruky do hry, • rozvíjať rytmickú a dynamickú predstavivosť 	<p>Žiak si má osvojiť:</p> <ul style="list-style-type: none"> • žiak správne drží nástroj pri hre • správne drží polohu tela ramena a zápästie • hrá prstami i, m, a a palcom pravej ruky na strunách E A D g h e celé . polové, štvrté a osminové noty • hra palcom pravej ruky striedavo na strunách E, A, D, • hra dvojhlasu na strunách g, h, e prstami i-m, m-a, i-a, • hrá jednoduché prednesové skladbičky 	<p>Žiak zvládol:</p> <p>repertoárové požiadavky</p> <ul style="list-style-type: none"> • skladby podľa individuálneho plánu v triednej knihe <p>rozsah látky na ročníkovú prehrávku- / na zváženie učiteľa /</p> <p>2 jednoduché skladbičky z knižky (Jirmal, Kotík, Uršula) – podľa napredovania žiaka, 2 cvičenia a skladby pre začiatočníkov Ctibora Sussera, 2 jednoduché skladbičky alebo nápevy, ktoré deti poznajú zapísané v notovom zošite učiteľom,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • práca na vyučovacej hodine • domáca úloha zameraná na precvičovanie základných návykov pri hre • pochvala, povzbudenie, kritika • autoevalvácia • motivácia prostredníctvom úspešných žiackych vzorov • triedny koncert 2x ročne, interný koncert, kultúrne vystúpenie, verejný koncert • záverečná ročníková prehrávka

	<p>hrou rytmických a melodických ozvien, transpozíciou ľudových piesní,</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozvíjať harmonickú predstavivosť hrou sprievodu na prázdnych strunách s použitím (T – D), • prípravné cvičenia na hru stupníc na jednej, dvoch a troch strunách, 			
2. Hudobno-teoretické poznatky	<p>Učiť žiaka ovládať:</p> <ul style="list-style-type: none"> • hudobnú abecedu • notopis • základné metricko-rytmické delenie 	<p>Žiak si má osvojiť:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pomenovať tóny hudobnej abecedy • čítať notový zápis a aplikovať ho v hre <p>synchronizovať tóny pri hre so základnými metricko-rytmickými hodnotami</p>	<p>Žiak zvládol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pomenovanie tónov hudobnej abecedy • čítanie notového zápisu <p>zapojenie metricko-rytmických hodnôt do hry</p>	<ul style="list-style-type: none"> • práca na vyučovacej hodine • domáca úloha zameraná na precvičovanie • pochvala, povzbudenie seba- hodnotenie
3. Hudobno-výrazové prostriedky	<p>Učiť žiaka ovládať:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteristiku tónu • silu tónu: dynamika • rozoznávanie intervalových vzdialeností medzi tónmi: výška tónov • rozoznávanie rôznych farieb tónov podľa typov gitary, tempo sledu tónov 	<p>Žiak si má osvojiť: rozlíšiť na tóne jeho:</p> <ul style="list-style-type: none"> • silu, dynamické rozdiely: <ul style="list-style-type: none"> - piano - mezzoforte - forte • výšku: intervalové vzdialenosti medzi tónmi 	<p>Žiak zvládol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozlíšenie základných tónových vlastností: <ul style="list-style-type: none"> - výška - sila • farba 	<ul style="list-style-type: none"> • práca na vyučovacej hodine • domáca úloha zameraná na precvičovanie použitia základných tónových vlastností pri hre na bicích nástrojoch • pochvala, povzbudenie, kritika • autoevalvácia • motivácia prostredníctvom úspešných žiackych vzorov <p>triedne besiedky, interný koncert, kultúrne</p>

		<ul style="list-style-type: none"> • farbu: použiť rôzne typy gitary, tempo v danej skladbe 		vystúpenie
--	--	--	--	------------

Hudobný materiál :

Školy:

Jiří Horáček: K lidové písni s gitarou

Ctibor Susser: Cvičenia a skladby pre začiatočníkov
Gitarová škola

Prednesové skladby a piesne:

Ctibor Susser: Cvičenia a skladby pre začiatočníkov
Gitarová škola

Jiří Jirmal: Škola hry na kytaru – pro začátečníky

- jednoduché skladbičky alebo nápevy, ktoré deti poznajú zapísané v notovom zošite učiteľom